

विद्यासागर विश्वविद्यालय
VIDYASAGAR UNIVERSITY

Question Paper

B.A. Honours Examination 2022

(Under CBCS Pattern)

Semester - VI

Subject: SANSKRIT

Paper: C 13-T

(Ontology and Epistemology)

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

Candidates are required to give their answer in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

- अ. अधोलिखितेषु पञ्चप्रश्नानां समाधानं संस्कृतभाषया देवनागर्या च विधेयम्— 2×5=10
१. चार्वाक-शब्दस्य कोऽर्थः ?
 २. बौद्धमते भावनाचतुष्टयं किम् ?
 ३. कार्यकारणविषये सांख्यानां मतम् किमुच्यते ? तस्य मतस्य तात्पर्यं किम् ?
 ४. अन्नंभट्टमते द्रव्यं कतिविधम् ? कानि च तानि ?
 ५. 'इह तन्तुषु पटो भविष्यति' अत्र कीदृशोऽभावः स्वीक्रियते ?
 ६. कारणं कतिविधं ? कानि च तानि ?
 ७. अन्नंभट्टमते व्याप्तिः का ?
 ८. जैनमतानुसारं किं सम्यग् दर्शनम् ?

आ. अधोनिर्दिष्टेषु चतुर्णां टीका / व्याख्या लेखनीया। (तेषु एकस्य प्रश्नस्योत्तरं संस्कृतेन देवनागर्या च लेख्यम्) 5×4=20

१. सन्निकर्षः
२. आकाशः
३. पञ्चविधं कर्म
४. “ज्ञानाधिकरणमात्मा” — इति पङ्क्तिः व्याख्येया।
५. “संज्ञासंज्ञिसम्बन्धज्ञानमुपमितिः” — इति पङ्क्तिः व्याख्येया।
६. रूपरहितस्पर्शवान् वायुः — इति पङ्क्तिः व्याख्येया।

इ. अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरम् प्रदेयम्। 10×3=30

१. कः नाम स्वभावः? कार्यकारणविषये स्वभाववादं के स्वीकुर्वन्ति? स्वभाववादः संक्षेपेणोपस्थाप्यताम्। 2+2+6
२. किं नाम सामान्यम्? सामान्यं कतिविधं? सामान्यस्वरूपं तर्कसंग्रहानुसारं आलोचनीयम्। 2+2+6
३. भारतीयदर्शने आत्मनः स्वरूपं संक्षेपेण आलोच्यताम्। 2+2+6
४. सांख्यदर्शनस्य सत्कार्यवादः विशदीक्रियताम्। 2+2+6
५. किं नाम कारणम्? कारणं कतिविधम्? कारणभेदाः तर्कसंग्रहमाश्रित्य संक्षेपेण आलोचनीयाः।
